

систематична самостійна пізнавальна діяльність особистості, яка зумовлена суспільними й особистісними потребами, що виходять за межі планів і програм навчальних установ системи освіти: цілеспрямована самостійна діяльність учителів з удосконалення та оволодіння новими спеціальними психолого-педагогічними та методичними знаннями, які необхідні в практичній діяльності вчителів [5].

Шанскова Т. розглядає самоосвіту, як своєрідний вид навчання протягом сього життя, процес продовженого і поширеного навчання, який веде до збагачення інтелекту та розвитку особистості в цілому відповідно до її ідейних, соціальних, професійних та індивідуальних потреб. Самоосвіта часто підтримується системою консультацій та інформаційної роботи у різних наукових і культурно-просвітницьких закладах та організаціях.

Удосконалення – процес систематичної актуалізації, удосконалення та поглиблення знань й умінь, загальних і професійних навичок [6].

Хочемо наголосити на тому, що дуже великий акцент у Великій Британії відводиться самостійній роботі студентів, майстерності здобувати знання без допомоги педагога.

Самоосвіта є головною складовою професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи, дозволяє досить глибоко розкрити свій особистісно-професійний потенціал у професійній діяльності, забезпечує мобільність і конкурентоздатність на сучасному ринку праці, спираючись на загальнопедагогічні та професійні знання, уміння, майстерність і навички.

Література:

1. Іщенко В. Готовність до професійного самовдосконалення студентів як фактор забезпечення високої якості освіти // Витоки педагогічної майстерності. 2015. Випуск 16 С 103-110
2. Особливості освіти у Великій Британії – Електронний ресурс. – [Режим доступу] : http://osvita.ua/abroad/higher_school/england/4955/
3. Зевченко Т.М Освітні тенденції в XXI столітті британська модель школи в контексті інтеграційних процесів у Європі – Електронний ресурс. – [Режим доступу] : https://library.udpu.edu.ua/library_files/psuh_pedagog_prob1_silsk_shkolu/5/visnuk_30.pdf
4. Рябова Е. Самообразование учителя как условие его личностного и профессионального развития – Електронний ресурс. – [Режим доступу] : http://www.rusnauka.com/SND/Pedagogica/4_+rjabova.doc.htm
5. Филипська В. Професійне самовдосконалення вчителя (з досвіду України та Великої Британії) / В. Филипська // Імідж сучасного педагога. - 2013. - № 1. - С. 37-39.
6. Шанскова Т. І. Сучасні тенденції підготовки та перепідготовки фахівців гуманітарного профілю у Польщі та країнах європейського союзу – Електронний ресурс. – [Режим доступу] : http://eprints.zu.edu.ua/11033/1/%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0_%D0%A8%D0%B0%D0%BD%D1%81.pdf

O. V. Minenko

*Cherkasy Institute of Fire Safety named after Chernobyl Heroes of the
National University of Civil Defense of Ukraine*

COMMUNICATIVE FEATURES OF MODERN LECTURER

The culture of communication has profound origins and is closely connected with the personality traits of the lecturer, his motives and value orientations, self-awareness, and professional attitudes. Pedagogical communication as a form of professional behavior is a subject to the relevant rules and is carried out on the basis of a complex of anthropological, cultural, socio-psychological conditions. The lecturer acts as an activator of the pedagogical communication process, organizes and manages it. Culture of pedagogical communication influences the effectiveness of the educational process, establishing a positive spiritual and moral atmosphere of the participants in the interaction.

The urgency of the topic is determined by the current trends in education. Today the higher educational institution should ensure the formation and development of intellectual, creative and proactive personality, able to live in fundamentally new conditions, to realize themselves in life, to be successful and to promote the development of society. Among the professional abilities of the

teacher a significant role belongs to the communicative, since communication - not only the ability to communicate in native and foreign languages, but also the ability to cooperate with people, have different social roles in the team. Communicative abilities are characterized by a number of other human abilities that manifest themselves in the speed, depth and strength of mastering the means of action, namely: the ability to listen, perceive and reproduce information, to conduct a dialogue, to participate in discussions, to negotiate, persuade and defend their point of view. Therefore, the development of communication abilities is one of the main factors in the formation of the individual [1, 45].

Psychologists argue that the student perceives all the effects of the educational material through the teacher's personality, through communication with him. And if this communication is not interested, but it causes the teacher's rejection of the individual, the situation of internal stress, discomfort, the fear of being mistaken, then it tires the participants in the educational process, generates indifference to the discipline [2, 153]. Therefore, such prerequisites for the effectiveness of the communicative activity of a modern teacher as the ability to feel the communicative situation at practical classes, to overcome psychological barriers, to resolve conflicts, to be indifferent to the personality of students optimistically charged, are crucial components of the teacher's communicative culture.

Traditionally, the scientists distinguish the following components of pedagogical communication: technological: 1) the arsenal of psychological and pedagogical means 2) the teacher's understanding of their individual expressiveness; moral and aesthetic component: professional moral (respect for student's merits, pedagogical cycle, high culture of communication), harmony of internal and external manifestations of the teacher, his artistic, creative originality.

Thus, it is necessary to formulate the main communicative features of the teacher:

1. Ability to contact, that is, the ability to establish pedagogically expedient relationships with students, parents, teachers and understand their psychological peculiarities;

2. Ability to improve their pedagogical communication, acquisition of communicative skills and abilities. Throughout the teaching activity, as the experience gains, each teacher goes through the path of self-improvement;

3. Ability of social and psychological adaptation. Teachers need to choose effective forms of communication with students and parents depending on the situation, avoid conflicts;

4. Ability to regulate intracollective, intercollective and interpersonal relationships;

5. Ability to anticipate the result and get emotional satisfaction at all stages of pedagogical communication. The result of the teaching activity should be positive, the purpose and objectives of the communicative activity - achieved through the skillful organization;

6. The ability to influence the object in the process of communicative activity can only be achieved under clearly defined tasks;

7. Organizational-communicative abilities are the ability to organize communicative activities common to students [3, 14].

Thus, communication plays a significant role in solving practical tasks of pedagogical activity. The form of study requires specific ways of interaction between the lecturer and the students.

References:

1. Ненько Ю.П. Культура речи как залог успешной профессиональной коммуникации. Научно-практический журнал "Психология, социология и педагогика". – 2014. – №12 [Электронный ресурс].

2. Ненько Ю.П. Мовлення викладача як фактор формування мовленнєвої культури майбутнього фахівця у сфері пожежної безпеки. Гуманізація навчально-виховного процесу. – Спецвипуск 6. – Ч. 1. – Слов'янськ – 2012. – 266 с. – С.151–157.

3. Поперечна Л. Ю. Комунікативні здібності вчителя як одна з важливих складових його професіограми / Л. Ю. Поперечна. // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. - 2012. - Вип. 1.[електронний ресурс http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2012_1_14.]